

יום 15. טען מארץ.

געטערן ווארען עס פערצנ יארען וויסעס אונארן דען ערשטען ערפאלגרייכען שריטט ציר נעווינגט ווינער פרייהייט געמאכט וויסעס אן בי- דאפעסט דא צענוור פיר א בנ געש א פ פ ט ערקלארט ווארדען.

אם 15. מארץ 1848 ווארדע דאס פראנצאס דער אונטערשען פרייהייטסמאנער אונע בעווילי- נונג דער צענוור ערקרוקט אונד אן אנצאאלען עקונומפליאדען פערברייטעט. ע לייב ב ה י ט פ א ר ד ע ס ג ע ו ע ש א פ אן ב ו ר ג ע ל ו ב ע ר אונד דעליאטער בעצעהינגע ווא דער הויפטא- האלט מיט דער פראנצאסעס. פ ר ע ס פ ר ז י ה ו י ט ס פ א ר ט מ י ט ד ע ר צ ע נו ו ר ה ו י ט פ ד י א מ א כ ט ש ט ע ט ד ע ס אונאפאלקעס דא וויסען געהאט אונד אירן בעאפטעט ווארדען.

צערן טאג דארט אס 25. מארץ 1848. ער- שיען אירן עקער ביפאלטי אופגעטאמענס גע- דיכט וועלכעס פאן הערן דרינג פ ר י ע ר- ל א נ ד ע ר פ ע ר ז א כ ט ווארדע דער נעמעט אן געעש וואהנט. ער וואר דער ערשטע דער דא צענוורפרייהייט טעואנט. און אירן הערד דר. פ ר ז י- ד ע ר א נ ט ע ר ז א פ ר י ה ו י ט אונד אן דאטאליעס געדיכט צום אברוקקע אינצווערדען. — עס לויטעט :

אן דען צענוור!

1. אן הערד צענוור! מיטען מארצען וויא בעראנט דא וויסעט דו? שמעקסט דאס שלפען אונע אונען זאמעט עס וועט געווענהייט צי?

2. וואהרליך ווי וועט צו בעהינדען דען איר גליק אונד וויסליך נאכט; וויא מיסעטען אירן שווערעס אונט בעקלייטען אן וועט דא עס איר אונטאל לאן.

3. קין געדאנקע דורפטע לעבען. ניכט אום ערנסט. ניכט אום שערין. דער ניכט בעהאנטע איהרעס שטרעבען. דער ניכט פאכסטע פיר איר הערן.

4. אונד עס ווארדען הינגעריבעט מאנכע ווארטע שאן אונד וואהר. מאנכע וואהרעייט ווארד פערניכטעט ווייל וויא נאקט אונד שמוקלאו וואר.

5. ביז דער אונטאר וך ערהאבען. ביז צום פאנעלישען מארין; וויא צענוור ווארד איינפעהאבען. דאס צענוור בויכט דאס הערן.

6. ניכט מער וויינד דאס ווארטער שטרייבען דאס דעס פאלק ליכט פערשאפט. ניכט האמיש לאבען אב דער לייכען. דא וין גרופעל היינערשאפט.

7. ניכט מער ציטערן וויא געדאנקען פאר דעס צענוורס רויכענערקאן. ניכט מער שפרעכען ערוועט שראקען יערער וואהרעייט שפאטט אונד הארן.

8. מיטען דען איר פרייהייטסריכטער; פריש דא פערדען אן ציר האנד! אן וועט דא געדאנקענריכטער. דא דעס גייסטעס פלונ געמאנט.

9. מאנען יענע ליעבע ווינען. דא נאטור דאצי ערמאנט; אונטע ליינע וואל ערקלינגען פיר פרייהייט נור אונד פאטערלאנד.

10. ווי וואללען שפרעכען. וויא ווי דענקען. מאנען הייבער צעטעטע שריין. וואהר הייט וואל דא פערדע לענקען. פרייהייט וואל דא לאונג וין!

11. אונד ער צענוור נאכט בעפאלקען! היער אונט פיר וויא ניכטע צו שרין. אן אטאדע אירען אופערעהאלען. נעמטער וועלן אויסצורוהן.

מאטריקענבעצירונע.

ע ר ל א ס

דעס קאניגל. אינג קוליום- אינד אנטערריכטסמיי- מיסטעריועס ציר צאהל 49181 פאס 25. טען דעצעמבער 1887

דען דעס איר. מאטריקענבעצירונע די אנדראש צענטהילטען געמיידען דאמאלס מארקא אינ- רא דעסק. לודאש אונד אדרי- פיער. ווייא דער דעס איר. מאטריקענבעצירונע ה ע ו ע ש צ י נ- ט ה ו י ל ט ען געמיידע וואראני וויינד געשטאטעט וך דעס איר. מאטריקענבעצירונע ווערפעלעט איי- נפערלייכען.

ע ר ל א ס

דעס קאניגל. אינג קוליום- אינד אנטערריכטס- מיסטעריועס ציר צאהל 1118 פאס 25. טען יאנואר 1888

אכטעס דער איר. מאטריקענבעצירונע מ א נ- ד א ק אן דער פערטן דעס לעאפאלד ש ט ר א א- ס ע ר א י א י א ד ע ס פ א ר א נ ד 2 ד ע ס א ס 18 י א נ- י ע- ט ב ע ר 1885 ציר צאהל 1924 העריוויסענבענען מיט- טעראל- שטאטעס ענטשענענענען מאטריקענפיה- דער אנטשעלעט האט וויינד דער אס 9. טען מארץ 1887 ציר צאהל 8036 ערפאלסטע מיטטע- רויאטעלאס אירקענענענען אונד דער אייפוע- האפעט איר. מאטריקענבעצירונע מיט דעס ווען אן מאנדאט אן וועט זעלבסטשטאנדקייט וועדער איינזעטעט.

ברעפע דער רעדאקציען.

הערן ווינע! אן אלל וויינד שווער געקען אונד דען פערטן קאן יא ניכט שארען.

הערן א' איינע אן ק. ס. א. ד. 1 : געניעט אונד געניעט אונטער דען נאכט אונד היינערשטע — אד 2. Rombachgasse 4.

הערן ב' אן מ. פערטענען. הערן ש' אן אן שוואני. איינפאל 1 פל. דויטאל 2 פל.

פראנשעלעך בענענאס : אילע דויא געניען אונד געניען אונטער דעם רויכעס. דא אלל אונד דעליא אונטערשטענען ניכט אן אונד פראנצאס איינפ- נאכטען.

הערן א' אן אן שטענאוישן. ניכט מער פאר האנדען.

הערן ב' אן אן קענען אונטער וויסענס אונד דאס אן מיסטעריועס וויסענס דעם רויכעס.

הערן ג' אן אן וויינישטען אס אנדענען. הערן ד' אן אן וואל נא ל ה ש ל י ס א ת ת ס מ ר 1.

פערטאונג

ד ע ר ס ע ר ב ע נ- ל א ז ע

Table with 2 columns: Year (מאן) and Amount (פאס). Rows include years 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900.

מאטריקענבעצירונע

Table with 2 columns: Year (מאן) and Amount (פאס). Rows include years 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900.

יינע ביכער.

פאנעלע ווערען וועלכע וויינד דעמאנסט בעשפרעכען ווערדען. וועט אונד ציר רעצענוואן איי- נעשיקט ווארדען; 1) ה ע ב ר א י ש ע א ו נ ט ע ר ר י כ ט ס- ב ר י י ע פ י נ אך בעיאהרשער ענטהאלען פיר

דען ועלכטאונטערריכט אן אלט- אונד נייא- העבראיש. בעארבייטעט פאן דר. בערנארד פ י ש ע ר העריוויסענבער דעס בוקסמארפישען לעקסיקאנס (Verlag C. A. Koch, Leipzig.) פערטאונגען (2) ה מ ס ד ר ו נ ה. פערטאונגען צייט- שריפט פיר תלמוד- אונד ביבעל-עקסענעט- (ירושלים.)

(3) ס פ ר ת פ א ר ת ל מ ש ה. מאת גרשון ש ט ע ר ז. פאקט.

(4) ק ו נ ט ר ס א ו ה ב מ ש פ ט. חלק ראשון. לעמבערג. ווייל בעצות קהל עיר ס פ ר ד י ס ד ק ק ס י נ ע ט.

ראטהועל.

(אן הערן א- מ. היילאנדען. מאראט)

צוויילינג

דא ער ש ע א א ס ניכט צו ז י י ק. דא ער וויינעט מאנען גען האב ען; דאך ווער איינ ג א נ צ ע ט מ י ס ס הערין. פיר דען קאנטעס אס בעסטער וין. ער וויינד זאנדיך בעראנען.

חידה

(מאת דהנס מ ה ש ש ע ר ז. סעשי.)

מילה בת ג' אותיות.

א ב ג ד ה ו ז ט י כ ל מ נ ס ע פ צ ק ח ט י ל פ ו ק. וועל מות נשינו לאל נביעהרה, בעטרינו אן יתו לו טקום לנות; כס דות נוחה. וכוונן לטו דות. ב ו א י ו א י ש ל ח ק כ מ א ש ב י נ ד ו נ, לעשרה לעשרה נמ לו ק, ומשנינו מות אנו שמשום כאר הבור נעדרו עי עינים. ב ו א א א ו י ו א י ש ל ח ק, ואת נאווה ויש לנו לכושר, ואת קרא דוד ויחיות, ויבנה ויבנון קרשינו החוב.

אייפאלאונג דער ראטהועל אן 30.

I. דעס דייטשען;

וויילע מילה.

II. דער חידה;

ש ל ג.

ריכטיג האבען געלאזט;

ב י ר ד ע. דא הערען : ש ה א י צ ע - פ א ר- נ א ו י. ל. מ א ד י ק - ש ט ע נ א ו ו י ש י ק. דאס ד י י ש ש ע. דא דאשען : עינעסטיגע נוסט- מאנ - פ א ר צ- ע נ ש. ה ו י ו א א ו ר מ א כ נ ע - ס ע ט ע ש ו ו א ר אונד הער ל. וועטמאן - פ א ר ק א נ ט. דא ת י ר ת : הער מ סאטעל-פיעכענד.

נאכטראג

צו דען לאונגען אן 30. ב י ר ד ע. דא הערען וואלף קאן אונד אר- נאך הערענבער גר. סאפארשטיאן. דאס ד י י ש ש ע. דא דאשען : עינעסטיגע נוסט- מאנ - פ א ר צ- ע נ ש. אונא פליישמאן - ד. סעראהערי אונד דא הערען : מ קווינענער - יאס קענען-ערווא אונד ווילהעלם פליישאש - פיעקארט. דא ת י ר ת : הער יאקאב פונק - איללאק.

*) דא נאמען דער איינענדר ריכטיגער לאונגען, וועלכע פאר שטובס דער נאכטען פרישאוונטער אונד ציפאסען, ווערדען ווי פערטענעמליכען.

פריטאנס פארליעטאן.

דער ארדווניגער נעווארדענע כבוד.
 יצא חלונג נאך דעם העבראישען פאן
 ב. ה. רייז.
 (8 טע פארשטעלונג)

נמלאל העצטע זיינע הערצערשטערנע רעדע
 אן הערצקע פארש:
 "יא, פריינד! נאך וועה און דען שאפטן אונז-
 דעם אהוינגשעווערענען לעהרערס אים וואסן אונד אים
 זיינען, און יעדעס וויסלע אונד אונד יעדער וועט, נאך
 דער און פון ווענדע זיין אויפגעקן, דאס ביזא ווייניג
 לעבען ענגעלנדיך וואו, ערוועקט זעכטע און סיד נע-
 פילע דעם טויטשטען מיליטעס אונד דעם טויטשטען
 צארעס צולייך, נעפילע דער דאכונט, דא אבער אהי
 מאכט אונד קראפטלאז אונד, ער פריינדעס אונד
 אום זיינע פאמיליע, דא זייט ווייניג אבערען סאלנדיך
 פאר הוננע פערנעט, אונד דאס יעמאר דאין רענקס,
 אהר נר דא ערוועקטע הילפע צו לייסען; ווייניג ווע-
 לע קענט קינע וועה, דא ער ווייניג לעבען, וואו זיך
 ועלכט פערמאכטן אונד פערנעסען וועהט פאן דער
 נאכען נעפירע, וואו קאן און גלייבליכען בלייבען,
 ווען און וועה, וואו דא פריי אונד דעם פערבליכענען,
 דיווע ערעכטע דער פריינע, נעכטקס אויפגענומען אונד
 פער דער לאסט אהרעס עלענדס, מיט אהרען אלטערס-
 שוואכען, פאן ווייניג טרויב ערווערענען אונד דעם
 אונדענקן אהרעס אונטעס, דער אהר צור ציערע נע-
 דיכטע, לעבט אונד אונדענקן און אהרעס אונד נע-
 דירקטען הערען, אבער דיוועס אונדענקן קאן ווע-
 דער אהרען, נאך אהרען טאכטער הוננע שוילען, אונד
 דא מאכטע, דיוועס הימלישע, ענגעלליינע ווענען!
 . . . יא יעדעס דער טויטשער דען קומטער אים אונד
 פראפטע יא, וואו עוואליישני דען א נענען שטען אונד
 ברינגט קיין קלאנען ארש אינעם און דאס זיינען דאס
 בלוט אהרעס פאטערס פלייסעס און אהרען אהרען, וואו
 האט זיינע ערלען טונענען נעכטע, אונד ערשלאגן,
 וואו ער עס אום לעבען טהאט, פאפטענען הערענע אונד
 מיט נעמאלס וואקענעס נאכטערפריינען דעם לעבען
 טויטשערייכע, פאן וועה אונד דאס עלענד נישט אן . . .

שטען אונדער נעמי נרד ערשטוועסטאלל פאר אים שטא-
 דען, וואו דאס הער נאך דעם קאנען וואו א און וואו
 נער נענעווארט נישט לויט צו שטרענג וואסען, וואו
 יא יעדע וילכע אים ווייניג טונען נענען פערטלאנגען.
 דאס וואו אונד שוועלעט אים נליקעס, דא זיך דא
 העפטען אונד איינע נליכעס צוקופט און טוהן הער נע-
 שליכען האפטען, און און — וואו דאכט און אים
 שטרענג — ווערדע נעשליכעט ווייניג, דאס ליעבע אונד
 אכטונג טייער נעפירע און אהרליכעס מאכט צו ער-
 ווערען . . . וואו דאכט און דאמאלס, אונד וואס וועה
 און יעדעס? ער ליעבע אים עננען פונטערען נאכע
 אונד דא הייכלער האבען און פערנעסען! אהר ער וויי-
 בער אונד פאכטער פריינע אונד אהרליכען קליקס אונד
 לעבען און אויפגענומען, אים הויז דער הימלישע ווענען
 דעם אכטונגס אונד ווייניג, דער פריינדליכע הוננע,
 דא ענטפערענע דעם אהרליכע ווענען!
 (פארשטעלונג פארט)

הומאריסטישעס.

ברור ליערעס דער און טרעפטען אן דער
 ישיבה לערנען, פערלאנגטע פאר וויינער הימלישע
 אין כבוד פאם ראכטער, דער און אבער דאס
 אויפגענומען מענטשן קאנטע, נאך פילעס מיט-
 טען פארלעט אים דער ראכטער, דא שריפט
 אים דאך אויפגענומען ער וויינען אבער רעכט
 ווייט ענטפערען פאם טרעפטען דער שריפט בערל
 קאם נאך וויינער הימלישע אונד צייגטע דעם דאך-
 טייען ראכטער, דא שריפט פאר, ליעבטער
 וואו, דאס ער עס מיט איינעם עס הארן צו פהן
 האבע אונד דירקטען דעם טרעפטען ראכט-
 נער וויינען בערענען אבער דען אהרליכע דעם
 כתב אים וויינער אונד אונדענקען: און האבען דאך
 טייער אינטערשרייבט ווייט פאם טרעפטען נענעטע
 לייכט מיט שטאמט: יעדער שיקר דירקט.

איינעווערענע.

דאס איינע נענענע, נעכט אינפארטירטע וויינער
 נעכט אים הייער אונדענקען, דא יעדע נער
 און דעם טייער צו זיין דעם דאס איינע
 נעכט און אויפגענומען וועלכע וויינער אהרליכע ערשיינען.
 אין יעדע בעווייז דער פארענעליכע דען
 זיך דאס דער ליעבעס נעכט קראפט-עליקסיר
 איינער מער ערוויכט, נישט איינעווערענע-
 דער ברענע דער דאס פארלעט אונד נעשטאמט
 יאס דער פערפאכטער און וויינען שרייבען אבער
 דאס עליקסיר וואס אין הערר אהרליכע און באן
 שרייבט אונד: און האבע דאס נעפירע-קראפט-
 עליקסיר פערברייכט אונד פערנענע וואו האפטע
 און הערליכענען שטעלע, וואו וויינער דאס עלעק-
 טיר שטעט אונד נעשטאמט און נישט וויינען און מאכ-
 טע פאסט וואנען מאן שפירט איינעווערענע-
 פאלט אונד קאנטע דא דער נעשטאמט און אונד-
 נעכטער אונד עס אלס נעשטאמטען אונדענען
 ענטפער נר אהרליכע עכט צו האבען איינער דער
 שטעמארקען קרייזן מיט אקערן אין פלאטען א
 א. ו. פל. — 3,50, 6,50 און דען פאשטענען אונד
 דער צענטראלע מן שילק האנאיער, פאפטען:
 Apotheke Josef v. Török — Moldovanyi —
 F. v. Pillich — Szöllösy István — und R.
 Egressy's Wittwe, sämtlich in Budapest.

אין ראכטע אונד דאס.

אויסארוארטט מאנע דער פראקטישער מורה
 הוראה, קואליפיקאטער מאטריקעפירער, טיכ-
 טיכער מורה דער דא שרייבט וואו דא הערליכע-
 בעפארענע פריינע מיט לאנגערע ערפארענע
 אבערלעגט האט ווייניג און איינער אהרליכע אונד
 נעמיידע אקעפטירט צו ווערדען, אויפגענומען-
 שווערע, נעפארלענע צושריפטען זיך אן דא עקס-
 פערציאן דיוועס בראטעס צו ריכטען.

האנקורה.

פיק: נרא סווא דרין יצו אויטדיא
 שטעללע איינעם שוחט ובורק מימחה בעל תפלה
 וקורא צו בעווענען, בעווערעסער וואלען אהרען
 מיט דען ערפארדערליכען צייטשטען פערנענע
 אקטיוו-נעווען און ווערען יא און אהרליכע פא-
 מיליטענשאנד נעווא אונדענען וואלען, אן דען נע-
 פערטונען פארשטאנד ביו נאך פסח הכבוד ריב-
 טען, צום פראכטעפארטאנע וויינער דער הער הייער
 בעווענען ציינעלאכטען ווערען, אבער דא צייט
 דעם אנטוויקעלען דא סומע דעם נעפארלעטע אונד
 דער עמאל מענטע וויינער זיך דער פארשטאנד מיט
 דעם צו אקעפטירטען פערשטאנדיגען.

נרא סווא דרין, יום א כוא אהר תרמ"ח.
 בשם אקרום דיק נראטראדין יצו.
 ישראל וילמאן, רוק.

אדרעססע: ISIDOR ULLMANN,
 Präses der orth. jüd. Gemeinde, Grosswardein.

האנקורה.

אן דער הייענען און, אייט, ארטה, קוליש-
 נעמיידע אונד דא שטעללע איינעם שוחט ובורק
 מימחה דער ציערליך און נעכט פארבליבען זיין
 מיטס מיט איינעם אהרעסנעהאלט פאן 400 פל.
 פריינד וואונט אין דרויסען שוחט אונד אב-
 ליכען עמאלומענטען לאנגעטעס ביו 10-טען אפריל
 ל. י. צו בעווענען — העפליקטאטען וועלכע
 כבוד פאן אונדענקען אהרליכע אקטען רביעס
 בעווענען מאנען אהרע ציינעכט, עכט אונד
 דעם ארבעט אונד פאמיליענשטאנדיגע אן נעפער-
 טייען פארשטאנד איינערען און וויינער דער-
 זיינע וועלכע עווענטועל דאס נאטאריאט פער-
 ווערען קאן מיט פערלאנגטע אהרליכע נע-
 האלטע בעפארצינעט, נר בעווענען ווערדען צום
 פראכטעפארטאנע ציינעלאכטען אונד ווערדען וויינ-
 שפען נר דעם אקעפטירטען פערטונעט.

Duna-Szerdahely, am 6. März 1888.
 MORITZ GOLDBERG, Präses.

האנקורה.

אן דער הייענען אונדענקען אונדענקען אהרליכע
 דאקטען נעמיידע אונד דא שטעללע איינעם שוחט
 ובורק אונד פונקער, דער ציערליך און פארבליבען
 בער פארבליבען זיין מיטס און דא אהרליכע בערל
 צו בעווענען מיט דעם אהרליכענעהאלט פאן 350
 פל. פריינד וואונט אונד נעכט-עמאלומענטען —
 בעווענען אים הייער שטעללע מיטען פאן דרייא
 הערליכע אונד אהרליכע אונדענקען און וואלען אלס
 אהרע נעווע אנטע ציינעכטען און דען נעפערטי-
 טען איינערען, דא בעווענען ווערדען צו איינעם
 פראכטעפארטאנע ציינעלאכטען, שפען ווערדען נר
 דעם אקעפטירטען פערטונעט.

Mez 6-K övesd, 28. Feber 1888.
 SCHWARTZ MÓR, Zweiter-Vorsteher.

האנקורה.

אן דער פירלאנגענענע ס'ימא וואקאטיאט
 קאמארן אונד דא שטעללע איינעם שוחט ובורק
 וקורא דער אונד ערליכענענענע זיין מיטס, במ
 1. מא. ד. י. צו בעווענען וואכענליכע פהאלט
 4. וואכט פריינד וואונט דאן 10 פל. פיר דאס
 פארבליבען אן דען זייטס טראים אונד אין עקסטרא-
 צום פראכטעפארטאנע ערשיינען אונד ווערדען דא
 שפען נר דעם אקעפטירטען פערטונעט.
 Szimő (Com. Komorn), 12. März 1888.

MORITZ WEISZBERGER, Vorsteher.

